

Izhaja
10., 20. in zadnjega
dné vsakega meseca.

Naročnina
stane 1 gld. na leto.

Posamne številke
po 5 kr.

GLASNIK

Naročnino in dopise

pošiljajte uredništvu

»Glasnik«

Cesta v Mestni Log 4.

Oglasila

delavcev, ki nimajo dela,
ali delodajavcev, ki
iščejo delavcev, se vspre-
jemajo zastoj!

Krščanski delavci, združite se!

Štev. 2.

V Ljubljani, 20. januarija 1898.

Letnik IV.

Brez dela.

Letošnja zima je po večjih mestih mnogo ljudi prav hudo obiskala. Poleg tistih, katerim vsako zimo zmanjka zaslužka, jih je letos se mnogo več, ki v skrajni revščini iščejo dela in ga ne najdejo. V srcé nas boli, ko dan za dnem dohajajo v naše uredništvo rodbinski očetje brez dela, brez zaslužka. Mi jim ga dati ne moremo. Posredovanje, prošnje so le prečesto brezvspešne. Zato se tu javno obračamo do naših javnih zastopov, naj v tem oziru kaj ukrenejo. Iskreno pa tudi prosimo, naj zasebniki, katerim je mogoče, preskrbijo v svojih podjetjih kako pomoč ubogim, sestradanim delavcem. Uprav ob tem času vidimo, kako potrebno bi bilo, da bi se tudi naša mesta po zgledu mnogih inozemskih mest zgenila in ustanovila posredovalnice za delo. V »Glasniku« smo takih vzgledov že mnogo navedli. Bivši policijski komisar gosp. Podgoršek je za ljubljansko mesto izdelal načrt take posredovalnice in ga je predložil občinskemu svetu, toda doslej se še ni nič sklenilo. Naša delavska društva so gotovo pripravljena posredovati za delo, toda z žalostjo moramo pripoznati, da nočejo delodajalci vpoštevati njihovega sodelovanja. Delavci se sicer pridno oglašajo, a delodajavcev ni blizu. Potem pa tudi nimajo pravice trditi, da se delavci odtujujejo od njih. Zdi se, kot bi delavske organizacije le tedaj spoštovali, kadar se jih začno bati. Sila je huda. Naj se ne prezre naš poziv in naj se kmalu prične temeljito delovanje v tem oziru v vseh javnih zastopih. Za sedaj naj se pa vsaj začasno zabrani, da ne bo toliko zdravih mož in mladeničev propadalo telesno in duševno!

Politika po svetu.

Trije toki uravnavajo sedanje politiko: poželjen je nadvlada naroda nad narodom, izkoriščevanje držav v osebne koristi in neizmeren pohlep držav po tujih deželah. Kaj čuda, da so zato razmere tako nezdrave in prisiljene, kakor pri nas v Avstriji, koder si Nemci na vsak način hoté pridržati krivično nadvlado nad Slovani. Ko se je začel prepir v državnem zboru, kakor pravijo, radi jezikovnih naredb, dolžili so Nemci Čehe, da motijo mir in da jih ni skrb sprave. Prepri in sovraštvo storilo je državni zbor nemogoč. Deželni zbor naj uredi to zadevo, tako so dejali. Ko pa je le-ta razpisan, posvetujejo se češki Nemci na dolgo in široko, ali naj vstopijo v deželni zbor ali ne. Vstopili so. A glejte! Čehi odjenjali so kar le mogoče in trebalo bi le dobre volje Nemcev, da je sprava gotova; toda le-ti sprave nočejo, to je sedaj očitno. Kajti če se kdo tako obnaša kakor »poslanec« Wolf, o tem se vendar ne more trditi, da želi sprave. Knez Lobkovic utemeljeval je namreč neki predlog v češkem jeziku. Wolf se zadere: »To je predrznost! Vi ne smete tako govoriti! Kdo Vas razume! Bomo že videli, kdo bo zmagal!« Toraj tako, v češkem dež. zboru naj se češki poslanec ne poslužuje svoje pravice govoriti v češkem jeziku! Lobkovic bil je res toli popustljiv, da je jel govoriti nemški. Ali ni zdaj jasen namen, Nemcev, liberalnih in nacijskih? Ali ne vidi vsakdo, da se jim gre za nadvlado? In ti hinavci drznejo se očitati nam, da mi hočemo hegemonijo! Mi je ne maramo, hočemo svoje pravice, zagotovljene nam po § 19., hočemo pa tudi, da se oživi duh krščanski, ki povdarja enakopravnost vseh narodov, vseh ljudi kot jedno svojih prvih načel. Ozi-

vimo krščanstvo in pravičnost bo zavladovala mej narodi, katerim se ne bo treba prepirati o hegemoniji.

Druga rana našega časa, dejali smo, je izkoriščanje držav v osebne koristi. Kaj drugzega pač hoče srbski razkralj Milan nego to? Ta kraljevski harlekin, kateremu se danes zljubi kraljevati, a je jutri že zopet sit vsega, ter se poda v tujino kot zasebnik, potrošil je na tak način že mnogo milijonov srbskih davkoplačevalcev. On dan pa je zopet nastopila suša v njegovi blagajni in hajdi domov. Mladi kralj Aleksander ni mogel dati nič, ker finance so v slabem stanju kakor ne z lepa kje. Milan pa je prisilil sina, da mu je slednjič poveril vrhovno poveljstvo armade. Pri tem ne pride v poštev toliko mastna služba kolikor velika moč, ki jo ima zdaj Milan. Kaj to pomeni: vrhovni poveljnik armade, ve vsakdo. Aleksander je zdaj le še kralj po imenu, ker sedanje države postavile so se žali Bog na to stališče, da vladajo z vojaško močjo. Milanove osebne koristi pri tej zadevi so jasne: moč in denar sta v njegovih rokah, če tudi na škodo državi, revni in zapuščeni. Kaj če to!

Nekaj podobnega je znana zadeva francoskega kapitana žida Drajfusa. Ta mož je kot žid le iz spekulacije izdal tujim državam važne državne in vojaške načrte proti ogromni nagradi. Francoska vlada ga je prijel, obsodila in pregnala v dosmrtno ječo na nek otok. Seve, krik v Izraelu! Letos pa so poskušali zopet čfuti Drajfusa oprostiti s tem, da so tožili majorja Esterhazija ponarejanja zelo važnih pisem v Drajfusovi zadevi. A ni šlo. Esterhazi je oproščen, Drajfusova obsodba tako iznova potrjena. Zide kar grabi, da so tako pred celim svetom v jednom svojih ljudi osramočeni kot element hrepeneč po lastnih koristih in če treba tudi v škodo državi in družbi.

LISTEK.

Delavec.

»Končano delo je, končani trudi,
Stoji na mračnem čelu vroč mi znoj;
Do mózga moč izpita, strti udi:
Pač trd in hud je za življenje boj!
Domá pa me otrók kopica čaka
In lačna prosi, naj ji kruha dam;
Raztrgana in lic upalih plaka —
Kakó naj dam, ko nimam kruha sam!
Vse svoje sem moči, zuljave rôle
Bogatecu-židu skopemu prodal,
Da mogel preživiti bi otroke,
Da ženi bi in sebi kruha dal.
In lakoto nam hoče utešiti,
Drobtin nam daje z mize odrtnik,
Da bolj se mirno more veseliti,
Da se otrók preveč ne slíši krik.

Zares, na svetu je pravica lepa!
Da nekaj se mogotcev radosti,
Okovje sužnjev milijone vklepa:
Zastoj dajó jim um, srcé, moči.

A zvezda slóbođe i nam zasveti,
Blesti nje žar iz nepredalnih dalj.
Tedáj pa hočemo okove streti:
Bogatec suženj, delavec bo kralj . . .»

* * *

V temo megleno mesto je zavito. —
Uporno delavcu žari oko,
Pesti pa stiska jezen krčevito —
Kot vse okrog, mu v srcu je temno.

Dospé na dom. Kakó otrók kopica
Nasproti delavcu hiti v pozdrav!
Oci njih zorne in vesela lica
Odkrito srčno sevajo ljubav.

Res, beda bere se jim iz obraza,
Mráz in uboštvo stiska jim srcé,
A kaj jim je do bēde, kaj do mráza!
V nedolžnosti, ljubezni vse trpé. —

Trpin to zrè, srce se jadro siri,
Oko mračno se bolj in bolj jasni,
Uporni duh se v prsih mu pomiri:
Ne za-se, za otroke on trpi.

Tam v kotu sobnem križ lesen zagleda,
In Njega, ki je bil na križ razpet:
Z obraza Njemu seva bōl in beda,
Z trpljenjem britkim je premogel svet.

Za vse trpel je, kar smo zagresili,
Umrl je za vesoljne zemlje rod . . .
To misli in v oko mu solza sili:
»Spoznal življenja sem namen, Gospod!«

Angelar Zdenčan.

Naša organizacija.

Našim organizacijam! Da se omogoči uspešno delovanje po naših društvi, je nujno potrebno, da se poleg načelne izobrazbe goji tudi strokovna. O ti zadevi bomo še obširneje pisali. Za danes samo opozarjamo, da je prva stvar strokovne izobrazbe — poznati zakone, ki se tičejo dotične stroke. Nujno nasvetujemo, naj si nabavijo naše organizacije potrebne knjige in naj izobraženi prijatelji naši v svojih predavanjih prično z vso vnašamo razširjati prepotrebno znanje v tem oziru. Za pričetek priporočamo: Haidinger: Der Selbstadvocat za splošno. Za delavska društva pa: Dr. Herz: Der gegenwärtige Stand und die Wirksamkeit der Arbeiterschutzgesetzgebung in Oesterreich. Leipzig und Wien. Fr. Deuticke. 1898. — Novi davčni zakon obsega zbirka: Dr. Richard Reich: Das Gesetz vom 25. Oct. 1896 betreffend die directen Personalsteuern. — Pripravljeni smo odgovarjati posamnim željam v tem oziru in le želimo, da bi naš opomin rodil obilo vpešnega dela.

I. ljubljansko delavsko konsumno društvo je imelo v pretečenem poslovnem letu 1897 blizu 44 000 gld. prometa. Splošno je zadruga posebno v drugem polletju zelo vrlo napredovala. Novi člani se vedno oglašajo in se prav z veseljem poslužujejo vseh svojih pravic in z njimi združenih ugodnosti. Običajni občni zbor, pri katerem bode odbor položil letne račune, se vrši koncem prihodnjega meseca. V svrhu določitve letnih dividend se opozarjajo oni člani, ki še niso prinesli svojih kupovalnih knjižic, v katerih je razvidna letna kupna vsota, naj iste vsaj do zadnjega tega meseca prinesó, ker se potem ne more več ozirati nanje. Dividende za leto 1897. se izplačajo takoj po občnem zboru.

„Delavski prijatelj“, krščansko socialni list za Primorsko je dne 13. januarja prvič izšel. Veseli smo ga in kot svojemu mlajšemu bratcu mu želimo srečne poti med delavsko ljudstvo. Prva številka nam zelo ugaja; tem bolj nas bo pa veselilo, ko bomo videli tudi v došedaj za nas zapuščenih krajih razcvitati se našo organizacijo. Bog daj, da bi „Delavski prijatelj“ imel obilo podpornikov in da bi ne ostal sam. Kmalu naj se tudi po drugih naših kronovinah pokaže potreba samostojnega lista. Čim več naših glasnikov, tem bolje.

Shodi. V nedeljo, dne 9. t. m., je priredilo slov. katol. delavsko društvo javen društven shod v Toplicah pri Zagorju. Dr. Krek je poročal. Na shod je prignal soc. dem. »korporal« Čobal iz Zagorja oddelek svoje vojske, da zabrani naskok krščanskih socialistov na njegove pozicije. Toda ni se mu posrečilo, moral je vkljub poslušni svoji gardi poslušati »levite«, katere je bral dr. Krek socialni domokraciji. Seveda so bili »sodrug« vidno presenečeni, ker o svoji stranki nikdar resnice ne slišijo, ter so z zanimanjem poslušali. Čobal je bil kar na »skripcih«, seveda

se mu je včasih tudi posrečilo s kakim »duhovitim« vsklikom in z mahanjem z rokami dopovedati sodrugom, naj zakričé. Ko je nehal govoriti poročevalec, oglašil se je k besedi Čobal, ki je v poldrugournem govoru pripovedoval sodrugom, zakaj so bili socialni demokratje v obstrukciji. Razvidelo se je iz njegovih besedij in obnašanja, kakor iz ponašanja jedne in iste stvari, da ima namen z dolgim govorom preprečiti druge govornike. Na opomine, naj se drži stvari ter naj tudi kmalu konča, jel je tarnati, da se mu ne pusti govoriti in je apeloval na sodruga v nadi, da bodo ti kar zatulili. Toda odločno se mu je povedalo, da je vsled hujkanja za vsak nered on odgovoren. Ta curek je pomagal. Ko je potem govoril še četrto ure, je pozval sodruga, naj mirno odidejo, kar so tudi storili. Gostinčar je še v navzočnosti sodrugov izjavil, da se Čobal boji, da bi sodrugi ne slišali drugih govornikov, zato so jo popihali. Dr. Krek je potem pojasnoval nekaj neresničnosti, katere je izustil Čobal nasproti njemu in v obče. Dr. Žitnik je govoril o deželnem gospodarstvu, pojasnoval, koliko ima dežela primeroma več stroškov kakor pred leti. Lahko je zahtevati to in ono, toda kedo mora plačati? Kmet, delavec in obrtnik. Objubi, da bode sklical enkrat shod, za katerem se bode bolje pogovoril z volilci nego danes. Č. g. Škrjanec govori o domačih razmerah ter navdušuje ljudstvo za krščansko načelo. Gostinčar pravi, da je vsacega dolžnost ustavljati se soc. demokraciji, ter zaključil z živijo in slava klici cesarju in papežu zanimivi shod. Socialnim demokratom je s tem gotovo zaprta pot med ondote kmete. Skrbeti pa je za to, da se ondi priredi še več tleh shodov.

Izleta v Zagorje, katerega je priredil minulo nedeljo odbor »slov. kršč. soc. delavske zveze«, se je vdeležilo nad 20 članov, katere so zagorski somišljeniki najprijazneje sprejeli in jim preskrbeli obilo zabave s petjem, tamburanjem in izvrstno predstavlano igro. Bog živi vrle Zagorce, člane naše organizacije.

Iz vevške papirnice. Dne 26. decembra je priredilo tvornisko vodstvo delavskim otrokom božičnico. Do 300 otrok se je veselilo razsvetljenega božičnega drevesca, še bolj pa krasnih darov: oblačil, šolskih potrebščin in raznih sladkarij, ki so se razdelili med nje. Prisrčna zahvala vsem, ki so kaj pripomogli za to lepo slovesnost, katera ostane otrokom in starišem v vednem spominu. — Dne 31. dec. je umrl tvorniški blagajničar del. prijatelj Jurij Stadler. V 28letnem delovanju si je pridobil med delavci in v okolici splošno spoštovanje. Blagemu možu, ki je bil delavcem zelo naklonjen, želimo: naj v miru počiva!

Socijalne zadeve.

Ljubljanska okrajna bolniška blagajna. Veliko boja je bilo treba. Sedaj je zmaga naša. V odboru so sami krščanski socialisti, na čelu jim g. Kregar. Vestna in skrbna uprava

s premoženjem, namenjenim za bolne delavce, je bila v ti blagajni že dolgo potrebna. Kako je sedanjim odbornikom res mar samo za varčno gospodarstvo brez vsacega družega ozira, so spricali s tem, da so že pri prvi seji zmanjšali odškodnino trem članom, ki so sli zastopat blagajno v Trst, od 30 na 20 gld. Njihovo nesebično delovanje bo najbolj pobilo vse nasprotnike.

Zveza bolniških blagajen je imela 30. dec. svoj letni shod v Trstu. Lahki, ki so po golufiji že spravili pod se zavarovalnico zoper nezgode, so skušali uveljaviti več nam škodljivih predlogov. Naše stališče je izborno branil zastopnik ljubljanske blagajne dr. Brejc. Vkljub temu, da sta se dva Slovence: zastopnik vrhniške in ajdovske blagajne izneverila in sta glasovala z Lahji, so naši vendar zmagali. Čast jim! Delavcem in krščansko mislečim delodajavcem pa kličemo, naj pazijo, koga volijo v blagajniške odbore in — koga pošiljajo kot zastopnika v Trst.

Konsumna društva. Zadnji čas se je zopet začel boj proti konsumnim društvom, češ da uničujejo trgovce, da so škodljiva itd. Mi ne odgovarjamo družega nego to, da si vsak človek po poštenosti lahko pomaga, da pa je za nižje stanove jedina pomoč v gospodarskem združevanju. K temu združevanju silijo vse razmere in prepričani smo, da je škoda, o kateri govoré nekateri, le navidezna. Če si bodo nižji stanovi opomogli, bo splošno blagostanje le pridobilo. Trgovstvo kot znatnost in spretnost bo imelo v organizovani družbi svoje častno mesto, samo trgovstvo kot dobičkaželjna, nikdar sita spekulacija, ki je sedaj večinoma v judovskih rokah, bo moralo pasti. Kako napredujejo tudi drugod gospodarska združenja, naj navedemo za zgled južne Tirole, kjer se jih je zadnja tri leta ustanovilo krog 150. Ta gospodarska (vzlasti konsumna) društva imajo v Tridentu svojo zvezo in z rafajzenovimi blagajnami, katerih je nad 50 — svoje glasilo »Supplemento al Bolletino agrario del Consiglio provinciale d' Agricoltura«. Ustanovnik vsemu temu gibanju je zupnik, dr. poslanec Guetti. — Na Laškem je bilo l. 1895 — 478 vpisanih in 535 nevpisanih konsumnih društev. V Avstriji je bilo v lanskem letu 324 nemških konsumnih društev. Številke govoré, da zadržno življenje napreduje.

Socialni demokratje v Wolfovem taboru. V Kolinu na Češkem imajo socialni demokratje v svoji društveni sobi ovenčano podobno nemškega surovca Wolfa. Tako globoko padajo breznarodni brezverci, da slavé

Trije polovičarji.

Priobčil A. A.
(Dalje.)

Marijana se loti dela. Popolnoma se je že skoraj zmračilo, iz doline se je slišalo zvonjenje Marijino in ko je stenska ura kazala na šest, stala je že na Novakovi mizi večerja. V prazničnih oblačilih, kajti bila je sabota, sedelo je petnajst oseb, dosti mnogobrojna družina premožnega kmeta, okoli okrogle mize. Gospodar sam se je vsedel k velikemu hlapcu, Marijana pa je prinesla večjo na mizo.

Po večerji je molila vsa družina po stari in lepi navadi sv. rožni venec, nato je vzela Marijana v roko lepo pobožno knjigo ter brala iz nje evangelij jutrišnjega dneva in zraven razlago. Tako je bilo delo jednega tedna z božjo pomočjo in božjim blagoslovom končano.

Nato so sedli zopet okrog mize, da bi se kaj pomenili.

»Kako Florijan!« tako se je obrnil jeden hlapec do svojega soseda, »ali nam ne veš danes ničesar novega povedati?«

Florijan je bil drugi Novakov hlapec, bral je veliko, sploh vse, kar mu je prišlo v roke, in zraven tega je dobival od nekega liberalnega krojača v trgu vsako nedeljo nek časopis na posodo. »Da bi jaz nič ne vedel, to bi bilo čudno«, tako se je odrezal, »toda druga je, ako vi radi slišite to.«

»Kar povej«, reče Ivan, prvi hlapec. »pozneje bomo pa videli, ali nam je všeč ali ne.«

»Le povej nam nekaj novostij«, pravi tudi gospodar, »jaz mislim, da bogve kaj dobrega ne bo.«

Florijan se ni pustil več dalje prositi. Potem ko si je samozavestno zasuknil kratke brčice, šel je v svoj žep iskat časopis, prinesel ga na mizo in ga razgrnil po nji. Mimgredé bodi omenjeno, da je bil strašno vmazan. Toda on ni bral, saj to je bil že

med tednom storil, pač pa je začel zbadljivo tako-le pripovedovati: »Prihodnjo nedeljo bo pri nas shod, na katerega bodo prišli: Tercijani, duhovni in cerkveniki in še nekateri drugi iz mesta. Toda pametnega, bistroumnega človeka na tem shodu ne bo, nobenega, zlasti pa se shoda nikdo izmed prosvitljenih ne bo vdeležil. Govorili bodo na tem shodu o papežu, kako se mu slabo godi, a vendar mu je bolje, kakor nam vsem; dalje bodo zabavljali čez prosveto, vsak kmet mora ostati neumen, kakor je bil, in potem mora še vsak, ki se vdeleži, veliko plačati; čisto tako, kakor sem vam povedal, je pisano v mojem časopisu in jaz tudi verjamem; tako, sedaj pa veste mojo novico. Sicer to ni moja stvar, vendar pa mislim, da se nikdo naših pametnih kmetov tega shoda ne bo vdeležil; ali vi ne mislite tudi tako, Stefan?« (Dalje sledi.)

tistega, ki je imenoval Slované manjvredno pleme in ki je z najostudnejšimi psovskami napadal našo narodnost in naš jezik!

Stavke. V Krakovem v Galiciji so božične praznike začeli stavko pekovski pomočniki. Črez praznike je bilo mesto tako rekoč brez kruha. Pomagale so sicer vojaške pekarnе, toda poznalo se je malo. Pomočniki zahtevajo dvanajsturni delavnik in snažne prostore. Ker se gosposka ne briga za to, morajo nastopiti delavci sami. — Angleški strojni delavci so o božičnih praznikih sklenili, da ne vsprejmejo delodajavskih ponudb in zato stavkujejo dalje.

Belgijski bratci naših socialistov. Naši rogovileži v državnem zboru, ki so s pestjo dokazovali svoja načela: Dašinjski, Berner, Cingr itd. so dobili v belgijski zbornici med »sodrug« sebe vredne posnemalce. Šlo se je zato, koliko se dovoli na leto prestolnemu nasledniku, kraljevemu bratu. Ob ti priliki so judovski nacijonanci jeli razbijati, preklinjati, kričati, da je bilo gorje nego v avstrijskem državnem zboru. Samo toliko so potihnil, da so njihovi voditelji z najpodlejšimi psovskami planili po kralju. Dejali so: Ko mi dobomo vlado v roke, vržemo brž kralja v stran, ker mi ne potrebujemo nobenega vladarja. Zadnji kralj nam bo moral plačati vse do zadnjega krajcarja, kar je dobil od države. — Take so socialno-demokratske namere tudi pri nas. Ali smo res Slovenci že tako daleč, da trpimo tako svojat med seboj?

Želez-ničar.

Bolezni pri železničarjih. Ze to, da železničarji dočakajo povprek le okrog 45 let, bi moralo vzdramiti vsacega poštenjaka, da bi se dvignil in pridružil četi, ki se bori za zboljšanje železničarskih razmer. Da tako zgodaj umirajo ti sužnji kapitalistiškega malka, je eden glavnih vzrokov, ker so z njihovo službo zvezane popolnoma nove, prav železničarske bolezni. Vedni šum in ropot, dimasti zrak, služba na prostem ob vsakem vremenu in neprestana smrtna nevarnost vpliva silno na živčevje in nemogoče ti je dobiti starejšega železničarja, ki bi ne bil skrajno občutljiv in nervozen. Če se kakemu nervoznemu človeku pripeti še kaka nesreča, da ga pretrese strah, je kmalu po njem. Iz Ljubljane vemo za več slučajev, da so sprevedniki, ki so se ob nezgodah hudo prestrašili, kmalu shirali. Morda bi se večkrat še dala ozdraviti bolezen, toda zunaj se truplu nikjer nič ne pozna, zdravnik le prerad vidi kako pritajenje, služba je tako uravnana, da je s samo plačo nemogoče shajati, in tako si zbere tak železničar zadnje moči, da gre na delo in s tem pospeši svojo smrt. Jasno je, da je njegova smrt nastala vsled nezgode, toda ko je treba udovi in otrokom odmerjati pokojnino, se vporabljajo vsi mogoči izgovori, da se ne izvrši, kar zahteva pravica. V ti zadevi bomo vestno stali na straži in nadejamo se, da bodo tudi naši zastopniki storili svojo dolžnost. — Zdravilska znanost se je jela zadnji čas bolj živo pečati z železničarskimi boleznimi. Nedavno je priobčil železničarski zdravnik dr. Stepp v »Münchner Medizinische Wochenschrift« petnajst slučajev, kjer so se škodljivi vplivi prestane nezgode šele kasneje pokazali. Za vzgled navajamo to le: Šestintridesetleten voznik čuvaj je padel, ko je zdrsnil vlak s tira, čez srednje visok nasip. Poškodovanje se mu ni nič poznalo in za štirinajst dni je hotel zopet v službo. Toda za 5—6 tednov

so se mu pojavile hude bolečine v glavi, hrbtu in v nogah. Jel je šepati; desno nogo je komaj vlačil za seboj. Za jedno leto so mu jeli izpadati lasje in brada, shujšal je in spati ni mogel. Postal je nesposoben za vsako delo. Osemintridesetleten strojevodja je padel o priliki, ko sta trčila dva vlaka, na zemljo in je ostal 15 minut v nezavesti. Za malo dni se je že šel popolnoma zdravega, toda za tri tedne so nastopile grozne bolečine v glavi. v sedmih mesecih je izgubil vse lase in brado; v jednom letu se mu je neprimerno postaral obraz. Tri leta potem je umrl. — Neki strojevodja je trčil s svojim vlakom ob drugi. Nič se mu ni zgodilo. Enajst dni je še opravljal svojo službo. Nekaj časa je potem ostal doma, za štiri tedne pa je šel zopet na delo. Štiri mesece je ostal v službi. Potem je pa jel tožiti, da je tako slab, da ne more niti koščka lesa vzdigniti, da ga noge nočejo nositi in da je ves utrujen. Truplo mu je bilo na videz popolnoma zdravo, vendar ni bil za nobeno rabo več. Moral je v pokoj. — Ti slučajji nam spričujejo, kako nevarna je železničarska služba in kako nujna je krepka preosnova v prid tem ubogim trpinom.

Naši nasprotniki.

Iz Glinč pri Viču se nam poroča sledeče: V gostilni g. T. na Glincah so sedeli pri mizi štirje socialni demokratje ter so se prav živahno razgovarjali o svojih načelih. Najbolj glasan in učen med njimi se je kazal nek F. M. Govorili so, kako so delavci brezpravni in kako se malo za-nje skrbi. V gostilni je bilo tudi nekaj drugih gostov. Prišel je v gostilno tudi star slep prosjak. Ker je bil slep, je toraj pri mizi socialnih demokratov segel predaleč ter zvrnil M. vrček, v katerem je bilo malo pive. M. ravno ni bilo v sobi, ko pride in vidi, da je vrček prevrnjen, zarohni: »Kedo mi je pivó prekucnil?« Nato je začel zmirjati ubogega slepega berača kot psa, ter mu je priložil jedno zausnico. Gotovo utemeljeno v socialno-demokracičnem bratstvu. Ko se je berač izgovarjal, dal mu je še eno. Ljudje, ki so to videli in so preje slišali socialne demokrate o prijateljstvu do revežev, so se spogledovali in rekli: »To so res lepi prijatelji trpinov, ker kakor se vidi, še bolj revnim kar klofute delé.«

Zagorje ob Savi 5. jan. »Ovaduštvo denuncijacija, vohunstvo«, to so vam »slagarji«, katerih vsak »Delavec« kar mrgoli. Da je udarec še bolj »kroften«, ima Del. št. 36. l. 97. »vohunstvo« kar debelo tiskano. To kaj izdà! Zakaj delajo sociji tako? Oni vedó, da laž resnice v poštem boju nikakor in nikdar ne more uničiti; zato se je treba poslužiti namesto dokazov drugega orožja, treba je namreč vzeti nasprotniku v oči zaslepljenih bralcev osebno veljavo, čast in dobro ime. Mi bi molčali k takemu »junaškemu bojevanju«, ako bi ne vedeli, da imajo sociji pred svojim pragom dovolj smeti, ako bi ne imeli dokazov, da so ravno oni pravi denuncijantje. Še predno govorimo bolj določno, moramo poudarjati, da tega pač ne podtikamo vsem soc.-demokracičnim delavcem, ampak samo njihovim plačanim voditeljem, kateri jih skubejo, slepé in zapeljujejo, da tako sami na lahak način živé. — Zagorskemu »generalstabu« pod brusko je to orožje posebno priljubljeno in znano. Bodeč trn v peti jim je zlasti paznik v cinkarni g. Zabovnik. To seveda ne brez vzroka, ker on je odločen krščanski socialista. Zato so ga že mnogokrat denuncirali, ne na direkcijsko, ampak kar na

ravnost nadzorništvu na Dunaj. Tak ovaduški napad so naredili nanj tudi pred kratkim, in so mu očitali, da prodaja cink, da našim delavcem bolje plačo preskrbuje, da je delavcem dolžan itd., vse seveda brez dokazov, brez podpisov. Samo ob sebi se ume, da so zopet dobili dolg nos, ker vse »ovaduštvo«, vsa denuncijacija je bila brez podlage; po domače rečeno: »generalstab« je lagal. Ob jednom sta bila z g. Zabovnikom denuncirana tudi dva naša delavca, češ, da sta službo zanemarjala in v krčmo hodila. Že so mokrachi bobnali, da so vse uničili, pa hvalili so dan pred večerom, ker vsi trije so še v cinkarni in bodo tudi še ostali. Kdo je torej oderuh, kdo denuncijant? Pri nas je tudi mnogo starih rudarjev, ki so sicer plačevali v bratovsko skladnico, dokler so delali, in tako so nekateri vplačali 200—300 gld.; sedaj na starost pa ne dobé nič penzije, ker niso bili v II. razredu immatrikulirani. Da bi se ta očividna krivica popravila, zato se rudarji že dolgo po pravici potegujejo. Toda kedarkoli »Delavec« o tem poroča, zadá brco nam, kršč. socialistom. »Dokler so bili kršč. socialisti v odboru bratovske skladnice, niso sprejeli nikogar v drugi razred, ako se ni klanjal (!) tem gospodom. Ko so si pred nekaj leti socialni demokratje osvojili bratovsko skladnico, so takoj (?) predložili, naj se tudi stari rudarji sprejemajo v II. razred.« Tako kvasi »Delavec« št. 29. m. l. Oca Čobal, prosimo povejte: 1. Kateri kršč. socialisti so bili v odboru in so delali tako »krščansko«, tako strankarsko? 2. Katerega niso sprejeli zato, ker se jim ni uklanjal? 3. Katerega so sprejeli, ker se jim je klanjal? Odgovor na ta tri vprašanja pričakujem v prihodnjem »Delavcu«, ako ga ne bo, bodem prihodnjic nekaj več znil. »Kršč. socialisti, ki vedno vpijejo, da se boré za pravice delavskega ljudstva, naj povedó, kje so bili, ko bi bili lahko dokazali, da jim je blagostan trpina v resnici na srcu«, brca v uvodu, brca na koncu od »Rudečkarja«. Pred vsem moramo odločno odklanjati, da vedno upijemo, da se borimo za pravice delavskega ljudstva. To znate vi veliko bolj. Vaše obljube so jedine limanice, na katere lovite krvavo zaslužene mesečne krone ubogih delavcev in setiste petdesetake, za katere se vozite po »lustrajzah« na Češko in Dunaj, v Ljubljano in Celje in setam našim sovragom s tem lizete, da čez Slovence zabavljate. In kako morete sploh od krščanskih socialistov kaj zahtevati, ako ste na shodu javno trdili, da kršč. socialistov sploh ni? Da bi nas popolnoma v nič podelali in opisali kot ljudi, ki nimajo nobenega srca za delavce, kakšno laž raztrosijo? »Kaplan Švigelj je šel z dvema možema v »bruderlade« in rekel, da starih delavcev ni treba v drugi razred vzeti.« Dasi je tako neumna laž, da se da kar prijeti, vendar imamo take možicelne, ki jo verujejo. Prosim: 1. Kdaj je šel kaplan Švigelj v »bruderlade«? 2. Katera dva moža sta bila z njim? 3. Komu so to rekli? Ostudna laž! Mi v odboru ne moremo delovati niti na odbor vplivati, ker ni naših v njem in v resnici tudi nikoli odločevali niso. Povemo pa na vsa usta, da smo po drugi poti tudi storili svoje korake, in tudi tem potom zahtevamo v imenu katol. del. društva zagorskega naj rudniško ravnateljstvo pospeši vso zadevo. Zahtevamo pa pa odločno tudi, da se ne immatri-

kulirajo le tisti delavci, ki se služijo pri rudniku, ampak tudi vsi, ki so že opešali in ne morejo več delati, ne dobé pa nič ali morda le nekaj goldinarjev podpore! Slišimo namreč, da se misli na te pozabiti. Celo agent Čobal so rekli enemu: »Saj dobite 20 gld. podpore; torej ne morete več zahtevati.« Toraj mož, ki je pustil vse moči v rudniku, naj se živi in zadovolji v visoki starosti z 20 gld. na lelo, delavec pa, ki se mu ne zljubi več delati, ampak se živi s krvavimi žulji pridnih in poštenih delavcev, (in tak je Čobal.) pa naj ima 30—40 gld. na mesec in še različne priklade. Ha, ha! Ni čuda, da se jasni in tudi zaslepljenim in zapeljanim se odpirajo oči. Š.

Lep izpoved. Dne 30. decembra m. l. se je sporočilo na Dunaj »Vaterlandu« iz Oslavane pri Brnu na Moravskem to-le: »Tajnik ondotelega socialno-demokratskega društva »Prokop« Rihard Vévoda je izstopil pred kratkim iz društva. Spril se je bil namreč z odborniki društva in tisti teden pred Božičem je imel zaradi tega obravnavo pri okrajnem sodišču v Ivanjem selu. Dolžili so ga razžaljenja časti. Zastonj je zatrjeval, da ni tega rekel, kar se mu je očitalo; socialno-demokratski tožniki so pripeljali pred sodišče pričo, nekega Ivana Navratila, ki je s prisego potrdil, da tožniki govore resnico. Nato je dobil Vévoda 48 ur zapora. Toda se vedno je trdil, da je nedolžen. Šel je k nekemu odvetniku (advokatu), da bi se pritožil. Toda glej! Nenadoma pride tja tudi priča, Ivan Navratil. Vest ga je pekla. Prostovoljno je povedal, da je krivo pričal zoper Vévodo, ki je nedolžen. Krivo je pričal le zato, ker so ga odborniki socialno-demokratskega društva »Prokop« tako daleč pripravili. Ko se je ta nesrečni Navratil vračal od odvetnika domu, šlo mu je njegovo krivo pričevanje tako k srcu, da se je sam — ustrelil.

Drobtine.

Vzgleden dobrotnik. Kozjanski župni cerkvi je daroval neki neimenovani mladenič lep nov križ, ki se bode rabil pri skupnem sv. križevem potu in ob procesijah. Blagemu mladeniču lepa zahvala in ljubi Bog ne! mu stotero poplača.

Brat ustrelil sestro. Na god sv. Štefana, dne 25. min. mes. je v Kozjem brat vojak ustrelil svojo sestro, toda ne iz hudobije, ampak vsled neprevidnosti. Med poznim svetim opravilom sta ostala sama doma. Po nesreči vzame sestra iz omare revolver, ter ga kaže mlademu vojaku-bratu. Brat ga vzame v roke, misleč, da je prazen, in ga obrne jedenkrat, trikrat, petkrat, o joj, šestkrat se sproži in zadene krogla sestro pod oko, ki se zgrudi in obleži brez zavesti. Le toliko časa se živi, da ji duhovnik sv. poslednje olje podeli, in nato kmalu izdahne. Pomisljemo nesrečnega brata-vojaka, a še bolj ubogega moža, ki je zgubil tako mlado ženo. Previdnosti ni nikdar preveč.

Bogat narod. Ruski grof Pavel Demidov ni hotel vzeti nobene reči, katere se je kdo brez rokavic dotaknil. Nekega jutra ga dobi prijatelj, ko je pral v zlati skledi bankovce in jih deval sušiti na vrv, prav kakor perice perilo. »Perem te-le bankovce, ker grozno smrdé«, mu reče grif, opazivši začudenje prijateljevo. Grof Demidov je napravil večkrat pojedine. Nekoč povabi tudi zastopnika angleske kraljice v Petrogradu na zajutek. Sluga nosi okoli povabljenih sladkor v krasni posodi. Anglež, v prijaznem razgovoru s sosedom, vzame kar z roko kosček. Grif Demidov vidi to, in zapové posodo s sladkorjem skozi okno vreči. Gostje se pomenljivo pogledujejo; Anglež pa je meni nič tebi nič mirno naprej. Ko skonča, pomeče vse skozi okno: dragoceno skledico, krožnik, srebrno

zlico in reče grifu: »Oprostite, nisem vedel, da imate take navade na Ruskem!«

Zajec ustavil brzovlak. Pred nekaj dnevi, tako pripoveduje neki popotnik, smo se peljali proti Milanu na Laškem. Naenkrat pa brzovlak obstoji. Vse je bilo radovedno, kaj se je zgodilo. Vsakdo si je mislil, kar je sedaj ob času vednih nesreč na železnicah na dnevnem redu, da se je pripetila kaka nesreča. Toda nihče ni vedel pojasniti položaja in tudi sprevodnik sam ne. Šele čez dalje časa se je zvedelo, da je strojevodja ugledal — ob progi — ustreljenega zajca, po katerem se mu je vzbudila želja. Ustavil je torej vlak in ugrabil vabljev plen, ki je povzročil toliko strahu.

Vlovili so ga po sedmih letih. Pred kakimi sedmimi leti se je dogodilo mnogo tatvin v Gorici in okolici. Sedaj pa so prijeli v Trstu 66letnega Andreja Bratkoviča iz Vrtojbe. Tajil je dolgo, a slednjič je priznal vse, videč, da mu ne koristi vse tajeje. Starega tiča so prepeljali v Gorico.

Pod božičnim drevescem umrl. V Temešvaru na Ogerskem se je v neki hiši igral na sveti večer pod božičnim drevescem kaka štiri leta star otrok. V hipu pa se z gorečimi svečicami preobloženo drevo prevrne in pade na otroka, kateremu se je v trenutku vnela lahna obleka. Otrok je zgorel, predno so mogli stariši do njega.

Pri mesarju. Mesarjev sin opazuje nekoliko časa svojega očeta, ki dela klobase. Čez nekoliko časa pa sinko radostno vzklikne: Oče, sedaj pa vem, čemu je klobasa oblečena! Torej čemu? — Zato, da se ne vidi, kaj je vse v njej.

Vse ponarejeno. Kmet razkazuje sorodniku iz mesta razne stvari, ki se rabijo pri poljedelstvu. »To-le tukaj je umetno gnojilo.« »Kaj, torej tudi gnojilo se sedaj že ponareja?«

Učenjak in nevednež. Učenjak pravi zaničljivo nekemu kmetiču: »Koliko bi ti dal, da bi mogel vedeti vse, kar vem jaz?« Kmetič mu prav dobro odgovori: »Veste, gospod, jaz bi dal polovico svoje krvi, da bi vedel to, česar vi ne veste.«

Darovi.

Za delavski dom:

Č. g. Jan. Karlin, župnik v Smledniku 2 gld.; č. g. Fr. Jeršič, župnik v poklju v St. Jurju pri Zalokah, 2 gld.; veleč. gosp. dekan M. Arko 5 gld.

Glasniku v podporo:

Č. g. Jan. Karlin iz Smlednika, 2 gld., č. g. J. Bernard, 50 kr.

Društvu »Zvon«:

C. g. And. Kalan 4 gld.; č. g. Martin Malenšek 1 gld.; č. g. Fr. Pavlič 1 gld.; č. g. J. Siska 2 gld.; č. g. dr. A. Ušeničnik 1 gld.; č. g. Fr. Birk 1 gld.; č. g. dr. Iv. Janežič 1 gld.; č. g. A. Zupančič 50 kr.; č. g. Jan. Flis 2 gld. in g. J. Polak 4 gld.

VABILO

k

OBČNEMU ZBORU

slov. katol. del. društva v Ljubljani,

kateri se bode vršil

v nedeljo, dne 23. januarja t. l.

ob 1/10. uri dopoldne

v dvorani »Kat. doma«

Turjaški trg št. 1.

Dnevni red:

1. Pozdrav predsednika.
2. Poročilo zapisnikarja.
3. Poročilo blagajnikovo in odobritev računov.
4. Volitev odbora in treh pregledovalcev računov.
5. Razni nasveti.

Vse člane uljudno vabi

odbor.

Anton Kokalj,

usnjar v Kropi št. 1

se priporoča z dobrim blagom in nizko ceno. 2—1

Mizarski pomočnik

lišče dela. Ponudbe na uredništvo.

Franc Granda

Udmat št. 108

priporoča vsakovrstno slaščičarsko blago najboljše vrste.

Miha Grzina,

slikar in zlatar v Kozjem,

se priporoča za najfidejše sobne ali cerkvene slikarije, za prenovljanje in prezlačenje oltarjev po najnižji ceni. — Mnogo pohvalnih spriceval ima na razpolago.

Dobrega

2—2

krojaškega pomočnika

sprejme v stalno delo pod dobrimi pogoji Jožef Sterniša, krojaški mojster v Svibnem pri Radečah.

PRISTEN

Cena zavoju 25 kr. (50 vinarjev)
vsečina 500 gramov.

Kathreiner.
Kneippova sladna kava
v polnih zrnih.
Kathreinerjeve tovarne za sladno kavo
Dunaj-Monakovo

V svojo lašno korist naj zahtevajo in jemljejo kupovalci le take izvirne zavoje.

Slavnemu občinstvu se priporoča v nakup in popravilo vsakovrstnih 2—2

biciklov, šivalnih strojev

in vseh v nožarsko stroko spadajočih predmetov po najnižji ceni ter z dobro in točno postrežbo

Jožef Kolar,

v Ljubljani, Šelenburgove ulice.

Prečastiti duhovščini in slavnemu občinstvu se priporočam v izdelovanje

vsakovrstne obleke

ter zagotavljam najsolidnišo postrežbo in znižane cene. Vsled mnogoletne izkušnje in z izpitom, ki sem ga napravil na Dunaju v prirovalni šoli, mi bo mogoče postreči in ustreči vsaki želji cenjenih gg. naročnikov.

Frano Pavšner,

krojač v Ljubljani

Vodnikov trg št. 4.